

SKUPAJ STA PADLA V PARTIZANIH ISTEGA DNE, PA VENDAR VSAKSEBI

Rekli boste, čuden in nerazumljiv naslov, a je vendar resničen. Pri nas je tudi nemogoče lahko mogoče, le »pravi« ljudje se morajo tega napačno lotiti in to že prav na začetku. Letošnje leto, kaže, bo bolj v znamenju mrtvih kot živih. Vse kaže, da bojevnikov z obeh strani, padlih med vojno in po njej, še zlepa ne bomo pustili počivati v miru, kot to običajno piše na grobovih. Tudi sam skušam dopolniti »mrliško knjigo« padlih upornikov v današnji občini Škofja Loka oziroma v medvojnem loškem okrožju, ki je presegalo sedanjne občinske meje. Tokrat pišem o naslednjem zanimivem primeru ponavljanja napak o mrtvih:

Pri Tajnetovi žagi (516 m) v Krajevni skupnosti Zali Log, Selška dolina, stoji kamen, ki so ga vaščani postavili leta 1964 v spomin sedmim partizanom, padlim v tej okolici. Šesti je na kamnu zapisan TANCAR JOŽE, SR. VAS BOHINJ, PADEL 1945 in zadnji JAMAR FRANC, BOH. BELA, PADEL 1945.¹ Nič posebnega, če ne bi bila na hribu Osolnik (858 m), na meji med občinama Škofja Loka in Ljubljana-Siška, tudi postavljena spominska plošča padlima Jožetu Tancarju in Francu Jamarju. Odkrita je bila 14. julija 1954 na pobudo ZB NOV Medvode.² Tako sta oba partizana domnevno padla **3. marca 1945** na dveh različnih krajih, ki sta drug od drugega oddaljena **19 km** zračne črte. Eno od navedenih mest je gotovo napačno, toda katero?

Popisovalci medvojnih dogodkov v vasi Govejek (danes Osolnik) so poskrbeli za kratek opis dogodka in za fotografijo spominske plošče obema imenovanima Bohinjčema.³

Drugi vir navaja, da je imela Prešernova brigada 2. oziroma 3. marca 1945, v času zbiranja hrane in živine na zahodnem obrobju Sorškega polja, pri cerkvi sv. Mohorja na gori Osolnik zasedo z dvema strojnicama in s petimi možmi. Nemci so zasedo uničili. Tri borce so ujeli, dva pa ubili. Ne navaja pa ta

vir njihovih imen.⁴ Opis dogodka je verjetno oprt na poročilo vojnega dopisnika, ki je storil izvirno napako, ker je namesto *Osolnik* (goro) zapisal *Osojnik* (vas). Tu se začenja nadaljnje prenašanje napačnih podatkov v loške in radovljiške pomnike in na spominski kamen v Zalem Logu.

V radovljiških pomnikih najdemo sicer različno, a tudi ne natančno lokacijo za padla partizana. Francišek Jamar⁵ naj bi padel na Osojniku (pravilno Osolniku) pri Škofji Loki, Jože Tancar pa v Osojniku, zaselku v Selški dolini.⁶

Podobnih napak na partizanskih spominskih znamenjih v občini Škofja Loka je še več. Nekateri povsem izkrivljajo ali zakrivajo resnico, ki jo danes iščemo, ko tehtamo podatke o mrtvih ene ali druge strani v preteklem vojnem oziroma povojnem obdobju.

O p o m b e

1 Pomniki NOB na Škofjeloškem, Ljubljana 1986, str. 375. – 2 Spomin je moč, 1985, Pomniki revolucije v občini Ljubljana-Siška, glej spominsko znamenje št. 112. – 3 Gradivo za topografijo NOB, 2. snopič, II. del: Poljanska dolina, Ljubljana 1959. – 4 S. Petelin, Prešernova brigada, Ljubljana 1980, str. 538–539. – 5 Francišek Jamar, Martinov z Bohinjske Bele, r. 28. januarja 1909, delavec v železarni na Jesenicah. Dne 10. januarja 1945 odšel v Jeseniško-bohinjski odred. Padel je star 36 let kot mitraljezec Prešernove brigade; prim.: Po poti spominov, Radovljica 1990, str. 250. – 6 Jožef Tancar, Ražnov iz Studorja, r. 11. marca 1911, mali kmet. Gradnikovi brigadi se je priključil 30. maja 1944. Padel je kot mitraljezec Prešernove brigade, star 34 let; prim.: Po poti spominov, Radovljica 1990, str. 297 in 298.

Marijan Masterl